

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΑΣΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΑΣΩΝ
& ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΑΣΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ & ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΙΚΩΝ ΦΥΤΩΡΙΩΝ, ΔΑΣΙΚΩΝ
ΓΕΝΕΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ & ΑΝΑΔΑΣΩΣΕΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Τέρμα Αλκμάνος, 11528 Αθήνα
Πληροφορίες : Δ. Παϊταρίδου, Π. Καμπουρόγλου,
Τηλέφωνο : 2131512211-105
Δ/ση ηλ. ταχ: d.paitaridou@prv.ypeka.gr
p.kampouroglou@prv.ypeka.gr

ΠΡΟΣ : Υ.Π.ΕΝ.

Γραφείο Νομικών και
Κοινοβουλευτικών Θεμάτων

ΚΟΙΝ. : Γραφείο Γενικού Γραμματέα
Δασών

Θέμα: Απάντηση στην 2931/1.2.2024 Ερώτηση της Βουλής με θέμα “Οι θεσμικές ασυνέχειες και ο σταθερός προσανατολισμός της υπηρετήσης ιδιωτικών συμφερόντων επέφεραν μια καταστροφή στο φυτώριο της Πάρνηθας”.

Σε απάντηση στην εν θέματι Ερώτησης της Βουλής των Ελλήνων, και επί ζητημάτων αρμοδιότητας της υπηρεσίας μας, κάνουμε γνωστά τα εξής:

Μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές του 2007 στην Πάρνηθα, η Πολιτεία ανέλαβε μια σειρά πρωτοβουλίες για την αποκατάσταση των καμένων δασών και την ελαχιστοποίηση των δυσμενών επιπτώσεων. Σε συνεργασία με όλους τους συναρμόδιους φορείς αλλά και με Πανεπιστημιακά ιδρύματα και Ερευνητικά Ινστιτούτα, οι αρμόδιες Δασικές Υπηρεσίες προγραμμάτισαν και υλοποίησαν δράσεις και έργα αποκατάστασης, στα οποία κυρίαρχο ρόλο έχουν τα έργα τεχνητής αναδάσωσης, ιδίως στις περιοχές που καλύπτονταν από δάσος κεφαλληνιακής ελάτης, το οποίο είναι είδος ψυχρόβιο κωνοφόρο και δεν διαθέτει μηχανισμούς προσαρμογής στη φωτιά.

Τα περισσότερα αναδασωτικά έργα που εκτελέστηκαν και συνεχίζουν να πραγματοποιούνται αφορούν στην αναδημιουργία του καμένου ελατοδάσους, αφού οι υπόλοιπες καμένες εκτάσεις μπορούν να αναγεννηθούν με φυσικό τρόπο. Αξίζει να σημειωθεί ότι η αναδημιουργία του καμένου ελατοδάσους αποτελεί ιδιαίτερα δύσκολη υπόθεση, αφού οι κλιματικές και εδαφικές συνθήκες ήταν ήδη οριακές για το συγκεκριμένο είδος βλάστησης (ελατοδάσος) και πριν την πυρκαγιά και εκ του λόγου τούτου τίθενται ισχυροί περιβαλλοντικοί περιορισμοί στην επιβίωση και αναγέννηση του είδους.

Αρχικά, το έτος 2008 το δασικό φυτώριο της Αγίας Τριάδας στην Πάρνηθα ανακατασκευάστηκε από την Διεύθυνση Αναδασώσεων Αττικής και δόθηκε προς χρήση στο Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας, με σκοπό την παραγωγή φυτών κεφαλληνιακής ελάτης από σπόρους προερχόμενους από άκαυτες συστάδες ελάτης του δρυμού για την διάσωση και διατήρηση του τοπικού γενετικού αποθέματος. Το Κέντρο Ελέγχου και Πιστοποίησης Δασικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού (Κ.Ε.Ε.Π.ΔΑ.Π.Υ.) της Υπηρεσίας μας, κατά τα έτη πληροκαρπίας του είδους της ελάτης (3-5 έτη) πραγματοποιούσε εργασίες σποροσυλλογής από επιλεγμένες συστάδες του ελατοδάσους με σκοπό την παραγωγή κατ' έτος τοπικά προσαρμοσμένων φυτών, τα οποία προορίζονταν να διατεθούν σε έργα αναδάσωσης της Πάρνηθας.

Σημειώνουμε πως από το χρόνο σποροσυλλογής μέχρι τον χρόνο φύτευσης των παραγόμενων φυταρίων καθώς και την προσαρμογή τους στο φυσικό περιβάλλον μεσολαβεί ένα

αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα, κατά το οποίο απαιτείται ιδιαίτερη προσπάθεια και μέριμνα από διαφορετικούς φορείς προκειμένου να ολοκληρωθούν όλα τα στάδια της αναδασωτικής διαδικασίας με επιτυχία. Μεσολαβούν, επίσης, αρκετά έτη που οφείλονται είτε σε επιταγές της επιστήμης (π.χ. τα φυτάρια της ελάτης δεν πρέπει να φυτεύονται σε ηλικία μικρότερη των 3 ετών), είτε σε αντικειμενικές δυσκολίες που αφορούν στην υλοποίηση των αναδασωτικών έργων και έχουν να κάνουν σε νόμιμες διαδικασίες - ενστάσεις κατά τη διαγωνιστική διαδικασία ανάθεσης των έργων, σε ασυμφωνία των μερών που καλούνται να υπογράψουν μια προγραμματική σύμβαση ή σε κάποιον άλλο νομικό ή διοικητικό λόγο.

Κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα, τα φυτά της ελάτης απαιτούν αυξημένες φροντίδες συντήρησης (σπορές, ραντίσματα, λίπανση, βοτανίσματα, ριζοκοπή, εργασίες καθαρισμού και συντήρησης του περιβάλλοντα χώρου ανάπτυξης, σκίαστρα για προστασία από την άμεση ηλιακή ακτινοβολία, ποτίσματα ανά τακτικά χρονικά διαστήματα αλλά σταδιακά κυμαινόμενα και ρυθμιζόμενα ώστε αυτά/τα φυτάρια να "σκληραγωγηθούν" δηλαδή να προετοιμασθούν κατάλληλα για να επιβιώσουν στο φυσικό περιβάλλον). Είναι σύνηθες κατά τα έτη αυτά να σημειώνονται απώλειες μέσα στο φυτώριο, οι οποίες κυμαίνονται μεταξύ 10 - 15%. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι υψηλές θερμοκρασίες του καλοκαιριού και η έντονη ηλιακή ακτινοβολία με αποκορύφωμα τις μεσημεριανές ώρες, μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά την ανάπτυξη των φυτών και γενικά τη φυσιολογία τους.

Κατά το έτος 2022 υπήρχαν αδιάθετα στο φυτώριο της Αγίας Τριάδας 80.000-100.000 φυτάρια Κεφαλληνιακής ελάτης 5-6 ετών και 5.000-7.000 φυτάρια Κεφαλληνιακής ελάτης 3 ετών. Το Νοέμβριο του 2022 πραγματοποιήθηκε πιλοτική αναδάσωση στην Πάρνηθα σύμφωνα με την 168672/30.12.2021 εγκεκριμένη μελέτη "Τροποποιητική μελέτη αναδασωτικών έργων και εργασιών με Κεφαλληνιακή ελάτη σε καμένη επιφάνεια του Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας στο πλαίσιο υλοποίησης της προγραμματικής Σύμβασης: «Πιλοτική Εφαρμογή Εθνικού Σχεδίου Αναδασώσεων και αναβάθμιση Δημοσίων Δασικών Φυτωρίων», μεταξύ Υ.Π.Ε.Ν. και Πανεπιστημίου Αθηνών (Π.Α.Δ.Α.)", με παράλληλη τοποθέτηση επιδεικτικού συστήματος παρακολούθησης από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.

Τα υπόλοιπα φυτά ελάτης, είχαν προγραμματιστεί να διατεθούν στο πλαίσιο των αναδασωτικών έργων που περιλαμβάνονται στο Εθνικό Σχέδιο Αναδασώσεων για την Πάρνηθα, το οποίο έχει ήδη προκηρυχθεί και προβλέπει την αναδάσωση 14.436,21 στρεμμάτων.

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά τη νέκρωση των φυταρίων ελάτης διαπιστώθηκε πως ένα μεγάλο μέρος αυτών είχε ξεραθεί σε ποσοστό άνω του προβλεπόμενου λόγω των ξηροθερμικών συνθηκών που επικράτησαν απότομα και σε μεγάλη και απρόσμενη διάρκεια το τελευταίο χρονικό διάστημα. Αυτό συντελέστηκε τον Ιούλιο του 2023 λόγω της εμφάνισης ενός "επίμονου" καύσωνα (13-27/7) με το όνομα 'Κλέων', με κυριότερο χαρακτηριστικό τη μεγάλη του διάρκεια. Ο καύσωνας ο οποίος έληξε το βράδυ της Τετάρτης 26 Ιουλίου 2023 ήταν ο **μεγαλύτερος σε διάρκεια που έχει παρατηρηθεί στη χώρα μας**, σύμφωνα με τα στοιχεία που κατέγραψε το **Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών/meteo.gr**.

Οι τρεις φάσεις του καύσωνα

- η πρώτη στην αρχή του καύσωνα από τις 12 μέχρι τις 15 Ιουλίου 2023
- η δεύτερη (η οποία ήταν και ισχυρότερη) από τις 18 μέχρι τις 23 Ιουλίου 2023 και
- η τρίτη από τις 23 μέχρι τις 26 Ιουλίου, με τις δύο τελευταίες ημέρες του καύσωνα, 25 και 26 Ιουλίου, να αποτελούν και τη θερμότερη περίοδο η οποία παρατηρήθηκε το τέλος Ιουλίου.

Άμεση ήταν η ανταπόκριση της Διεύθυνσης Αναδασώσεων Αττικής και με τη βοήθεια της αναδόχου εταιρίας (ΜΟΤΟΡΟΪΛ) επιτεύχθηκε η διάσωση ενός μεγάλου ποσοστού από αυτά. Με κατάλληλους χειρισμούς (εφαρμογή βελτιωτικών, βοτανίσματα κ.ά.) ανέκαμψαν περί τα πλέον των 40.000 φυτών, ενώ για πάνω από 3.000 ακόμη αναμένεται να ξεπεράσουν το σοκ που έχουν υποστεί και να επανέλθουν στις φυσιολογικές λειτουργίες τους. Τα φυτά αυτά θα

χρησιμοποιηθούν την αμέσως επόμενη φυτευτική περίοδο στα πλαίσια του Εθνικού Σχεδίου Αναδάσωσης.

Πέραν των ανωτέρω στο φυτώριο της Αγίας Τριάδας, κατόπιν συνεργασίας της Διεύθυνσης Αναδασώσεων Αττικής και της αναδόχου εταιρίας (ΜΟΤΟΡΟΪΛ), διενεργούνται φυτεύσεις για την παραγωγή χιλιάδων φυταρίων Κεφαλληνιακής Ελάτης και Μαύρης Πεύκης, τα οποία θα φυτευθούν για την αποκατάσταση των καμένων δασών ψυχρόβιων κωνοφόρων, που έχουν ενταχθεί στο Εθνικό Σχέδιο Αναδασώσεων.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ
ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

Σ. ΤΣΙΛΙΚΟΥΝΑΣ